

**ZVEZA ZDRUŽENJ BORCEV
ZA VREDNOTE NARODNOOSVOBODILNEGA
BOJA SLOVENIJE**

Einspielerjeva 6, 1000 Ljubljana
tel. 01 434 44 45; 01 434 46 20
e-mail: info@zzb-nob.si

IZJAVA ZZB NOB SLOVENIJE O OBRAMBI DEMOKRATIČNIH IN ANTIFAŠISTIČNIH VREDNOT SLOVENSKE DRUŽBE

Sodobni izzivi demokracije in zgodovinskega spomina v Sloveniji

Ljubljana, 4. 2. 2026 - Slovenska družba se sooča z vse bolj zaskrbljujucimi pojavi spodkopavanja temeljnih vrednot demokracije, ustavne ureditve in zgodovinskega spomina. Načrtovano poglobljanje narodnega in ideološkega razdora, skrunjenje in rušenje spomenikov narodnoosvobodilnega boja, naraščanje sovražnega govora in grobega delovanja proti političnim nasprotnikom, neodvisnim institucijam in ranljivim skupinam ter zahteve po deportacijah kažejo na nevarno normalizacijo izključevanja in avtoritarnih praks. Tem pojavom se pridružujejo neprikrite ambicije po spreminjanju temeljev ustavne ureditve, krepitev iliberalnega avtoritarizma ter zgledovanje po tujih novodobnih diktatorjih.

V takšnih razmerah postaja obramba antifašističnih vrednot ne le zgodovinska dolžnost, temveč nujna naloga sedanjosti. Zveza združenj borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja Slovenije (ZZB NOB) izhaja iz zgodovinske izkušnje slovenskega naroda, ki je v najtežjih trenutkih 20. stoletja obstal in preživel prav zaradi odločne zavrnitve fašizma in nacizma. Narodnoosvobodilni boj 1941–1945, skupaj z boji za severno mejo in poznejšo osamosvojitvijo leta 1991, predstavlja temelj slovenskega narodnega obstoja, državnosti in demokratične ureditve.

Antifašizem za ZZB NOB ni ideološka oznaka preteklosti, temveč trajna vrednota in etična zaveza. Pomeni zavračanje vsakršnih oblik sovraštva, nasilja, izključevanja in poniževanja človeka ter aktivno obrambo demokracije, človekovega dostojanstva, človekovih pravic, socialne pravičnosti, miru in svobode.

ZZB NOB z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da se v Sloveniji, Evropi in širšem svetu ponovno pojavljajo procesi in prakse, ki imajo značilnosti sodobnega fašizma. Te se ne pojavljajo več nujno v obliki odprtih diktatur, temveč pogosto prikrito, postopno in znotraj formalno demokratičnih okvirov.

Med najnevarnejšimi pojavnimi oblikami sodobnega fašizma izpostavljamo predvsem:

- zgodovinski revizionizem, ki relativizira ali potvarja zločine fašizma in nacizma, spodkopava pomen narodnoosvobodilnega boja ter poskuša rehabilitirati kolaboracijo z okupatorjem;
- enačenje osvobodilnega odpora z izdajstvom, kar pomeni moralno in zgodovinsko razvrednotenje boja za svobodo in narodni obstoj;
- rušenje, poškodovanje in skrunitve spomenikov ter obeležij narodnoosvobodilnega boja, kar predstavlja napad na zgodovinski spomin in dostojanstvo žrtev fašizma;

- normalizacijo sovražnega govora, nestrpnosti in diskriminacije do manjšin, migrantov, beguncev ter verskih, etničnih in drugih ranljivih skupin;
- krepitev skrajno desničarskih, fašistoidnih in avtoritarnih gibanj, ki gradijo na strahu, sovraštvu in izključevanju;
- napade na svobodo medijev, neodvisne institucije, civilno družbo in pravno državo, kar vodi v razgradnjo demokratičnih mehanizmov nadzora oblasti;
- normalizacijo fašističnih simbolov, sloganov in ikonografije v javnem prostoru, kar žali žrtve fašizma in spodkopava zgodovinski spomin;
- militarizacijo javnega diskurza, povečevanje sile ter razglašanje notranjih in zunanjih sovražnikov kot sredstva politične mobilizacije.

Ti pojavi so v neposrednem nasprotju z vrednotami slovenske družbe, ustavnim redom Republike Slovenije ter s temelji, na katerih sta bila zgrajena narodnoosvobodilni boj in osamosvojitvev.

Slovenska država temelji na antifašističnem odporu, pravici do samoodločbe, spoštovanju človekovega dostojanstva ter na ustavnih načelih demokracije ter pravne in socialne države. Fašizem v kakršnikoli sodobni preobliki je v svojem bistvu nezdržljiv s temi temelji, saj zanika enakost ljudi, spodkopava svobodo in legitimira nasilje.

Zato vsak poskus obujanja fašističnih praks, simbolov ali miselnosti pomeni neposreden napad na vrednote narodnoosvobodilnega boja, na vrednote osamosvojitve in demokratične preнове, na ustavni red Republike Slovenije ter na temeljno idejo slovenske državnosti kot skupnosti svobodnih in enakopravnih ljudi.

ZZB NOB se zato jasno, odgovorno in nedvoumno zavezuje, da bo dosledno branila zgodovinsko resnico o narodnoosvobodilnem boju in njegovi vlogi pri nastanku slovenske države. Zavračala bo vse oblike zgodovinskega revizionizma in rehabilitacije fašizma. Javno in odločno bo opozarjala na sodobne oblike fašizma, avtoritarizma in izključevanja ter podpirala vse posameznike in skupnosti, ki so tarča sovraštva, diskriminacije ali nasilja.

ZZB NOB se odločno zavezuje, da bo delovala v obrambi demokracije, človekovih pravic, vladavine prava in socialne pravičnosti ter krepila protifašistično zavest, medgeneracijski dialog in spoštovanje zgodovinskega spomina, zlasti med mladimi.

Zgodovina nas uči, da fašizem nikoli ne nastopi nenadoma, temveč se prikrade postopoma – skozi molk, relativizacijo in normalizacijo. Zato je dolžnost vseh, ki jim je mar za prihodnost Slovenije, da te pojave pravočasno prepoznajo in se jim zoperstavijo.

Fašizem ni preteklost – je nevarnost sedanjosti. Zato ostajamo zavezani antifašizmu danes, jutri in vedno. Nikoli več fašizma. Nikoli več vojne. Za svobodo. Za demokracijo. Za človeka.

Marijan Križman,
predsednik ZZB NOB Slovenije

